

**Институт
по публична
администрация**

Академия на фондовете от ЕС

**Анализ на потребностите от
обучение на служителите на
общини в сферата на ЕФСУ,
2021-2027**

АКАДЕМИЯ НА ФОНДОВЕТЕ ОТ ЕС

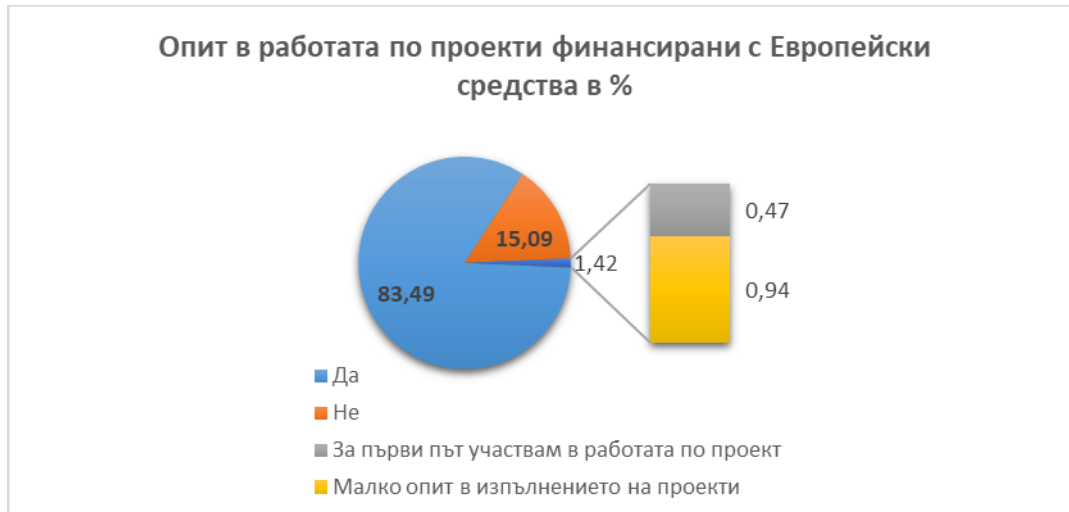
АНАЛИЗ НА ПОТРЕБНОСТИТЕ ОТ ОБУЧЕНИЕ НА СЛУЖИТЕЛИТЕ НА ОБЩИНИ В СФЕРАТА НА ЕФСУ, 2021-2027

Проучването е извършено на база на въпросник, специално разработен с цел идентифициране на потребностите от обучение на служителите в общините, чиято дейност е свързана с планиране, разработване, изпълнение и отчитане на проекти, финансирани с Европейски средства за програмен период 2021- 2027.

Въпросникът е съставен от въпроси отворен и затворен тип. При въпросите от затворен тип е дадена възможност за посочване на до 3 твърдения, затова %-то съотношение в графиките надвишава 100%.

Проучването бе реализирано в периода 19.04 – 10.05.2023 г., като **212 представители от 91-а Общински администрации** взеха участие в него. Процентното разпределение на ниво заемана длъжност е **58,96% служители на експертни длъжности** с аналитични и/или контролни функции и **41,04% на ръководни длъжности**.

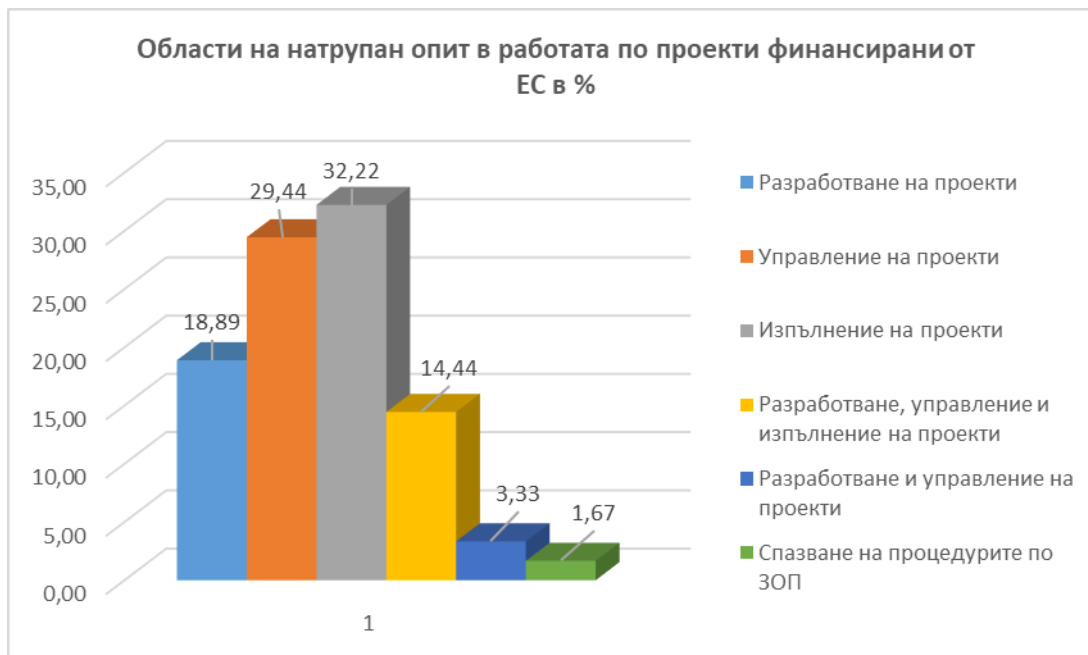
На участниците в проучването бе зададен въпроса дали имат опит в работата по проекти финансирани с европейски средства, като целта бе идентифициране на броя служители, които имат опит от предишния програмен период и такива, които се сблъскват за първи път с работата по проекти в областта на ЕФСУ. Резултатът ще спомогне при формулирането на темите за обучения по програма “Техническа помощ” и разграничаването им за служители с опит и такива, изискващи въвеждащи обучения по темите.

Фиг. 1.

Фигура 1. показва, че **83,49%** от общинските служители **притежават опит в работата по проекти** финансирани с европейски средства, като само **15,09%** са тези, които **не** са били включвани в работата по проекти в областта на ЕФСУ. **1.42%** са тези служители, които за първи път участват и такива с малко опит.

Във **Фигура 2** са представени резултатите само на служителите, отговорили с ДА на въпроса имат ли опит в работата по проекти, финансирани от ЕС, като целта бе да се идентифицират областите, в които е натрупаният опит.

Фиг. 2.

Респондентите с опит от предишния програмен период, представители на общини, отговарят, че натрупаният опит е предимно в „Изпълнението на проекти“ (32,22%), следвано от опит в „Управление на проекти“ (29,44%) и „Разработване на проекти“ (18,89%). Всички резултати от отговори са под 50%, което ясно показва необходимост от повишаване на капацитета и в трите области.

Участниците, с опит в работата по проекти в сферата на ЕФСУ, бяха попитани, на кой етап от проектния цикъл са срещали най-големи затруднения, като Фигура 3 показва процентното съотношение по етапите.

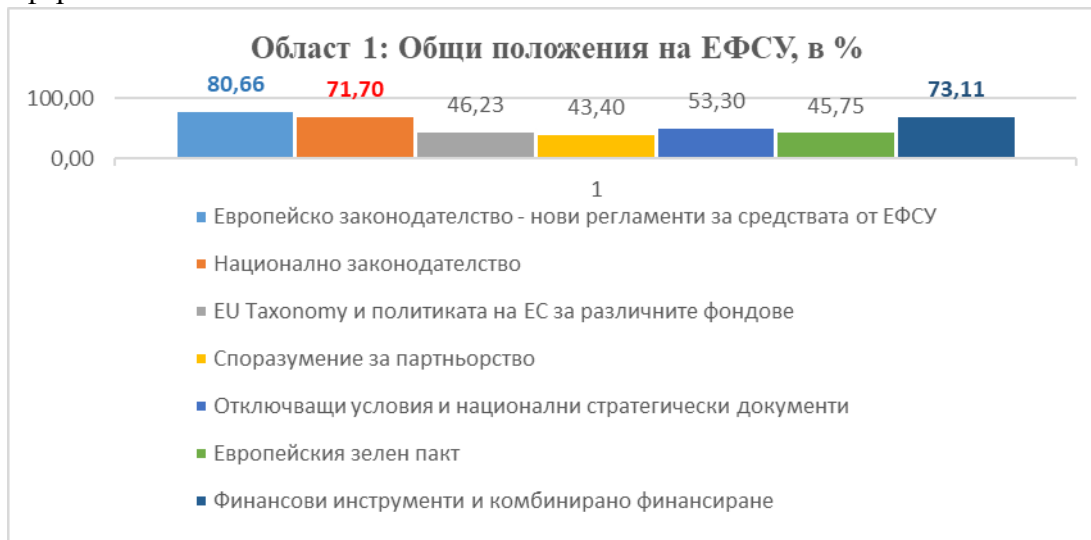

Фиг.3.

Най-много затруднения респондентите са имали **при** провеждането на процедурите свързани с **обществени поръчки (45%)**, следвано от проблеми при **отчитането на**

проектните дейности (42,78 %), както и проблеми в процеса на изпълнение на проектните дейности (41,11 %). 37,78% са посочили проблеми при самото разработване на проектното предложение, което още веднъж потвърждава твърдението, че респондентите имат необходимост от повишаване на капацитета в сферата на проектния цикъл.

За повишаване на професионалната компетентност и качествено изпълнение на задълженията си, **общинските държавни служители идентифицираха следните теми в 7 области**, за които смятат, че е от изключителна важност да преминат обучения в сферата на ЕФСУ.

Фиг. 4.

Служителите на ръководна и експертна длъжност имат най-голяма потребност от обучение по **Европейско законодателство и прилагането на новите регламенти за средствата от Европейските фондове при споделено управление за програмен период 2021-2027 г. (80,66%)**, запознаване със **финансовите инструменти и комбинирано финансиране (73,11%)**, както и запознаване с **националното законодателство (71,70%)** в сферата. На 4-то място с 53,30% се обособява необходимост от обучение за отключващите условия и национални стратегически документи.

Фиг. 5

В **Област 2: Разработване на проекти (Фиг. 5)**, респондентите идентифицират на първо място необходимостта от допълнителни знания и умения по темата „**Проектен цикъл**“ (**78,77%**), на второ място със **75%** - **Прилагане на ИТИ подхода**, на трето място с **67,45%** е темата „Комплексна оценка на проектното предложение – съответствие и допустимост, техническа и финансова оценка, договаряне с УО“.

На **Фиг. 6** са представени резултатите, получени в **Област 3: „Управление и изпълнение на проекти“**, където са определени следните теми получили над 50%, необходими за предоставяне на обучения по тях:

1. Планиране на обществени поръчки. Често допускани грешки при възлагането им – **72,17%**
2. Прилагане на режима за държавни помощи. Често срещани пропуски установени от ДПРС при прилагане на правилата за държавни помощи/ минимални помощи – **66,51%**
3. Управление, мониторинг и отчет на изпълнението на проекти, съфинансирани от ЕФСУ. – **61,32%**
4. Финансово управление. Организация на счетоводната отчетност, включително специфики на бюджетното счетоводство – **54,25%**
5. Верификация. Условия и ред на изплащане на финансовата помощ със средства от ЕФСУ – **51,89%**

Забележка: Изготвянето на технически и финансови отчети на проекти чрез ИСУН 2020 (54,73%) е проучена тема за целите на ЦКЗ по ПТП.

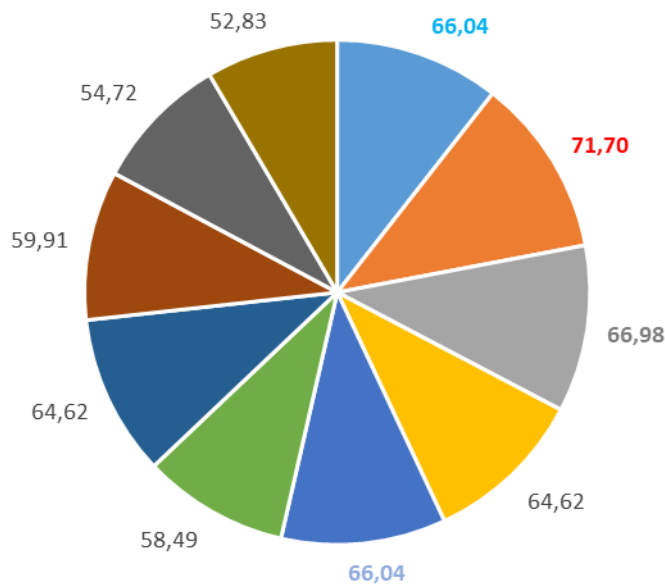

Фиг. 6.

През периода 2021 – 2027 г. ще бъде прилаган интегриран териториален подход за реализиране на политиката "Европа по-близо до гражданите", като тя ще се изпълнява чрез т. нар. инструменти за интегрирано териториално развитие. Интегрирани териториални инвестиции (ИТИ) е подход за използване на потенциала на териториите чрез диалог и сътрудничество между институциите и заинтересованите страни и за намаляване на различията в социално-икономическото развитие между регионите за планиране от ниво NUTS 2.

В тази връзка, на служителите на общините бяха представени 10 теми от които да посочат трите най-важни за тях, по които им е необходимо допълнително разяснение и обучение. Както се вижда от Фиг. 7, всички посочени теми надвишават 52%, като респондентите не са се ограничили до посочването на само 3 от тях, което доказва не само важната роля на цялата тема за ИТИ, но и необходимостта да ѝ се обърне специално внимание и да се предоставят задълбочени знания на представителите на общините.

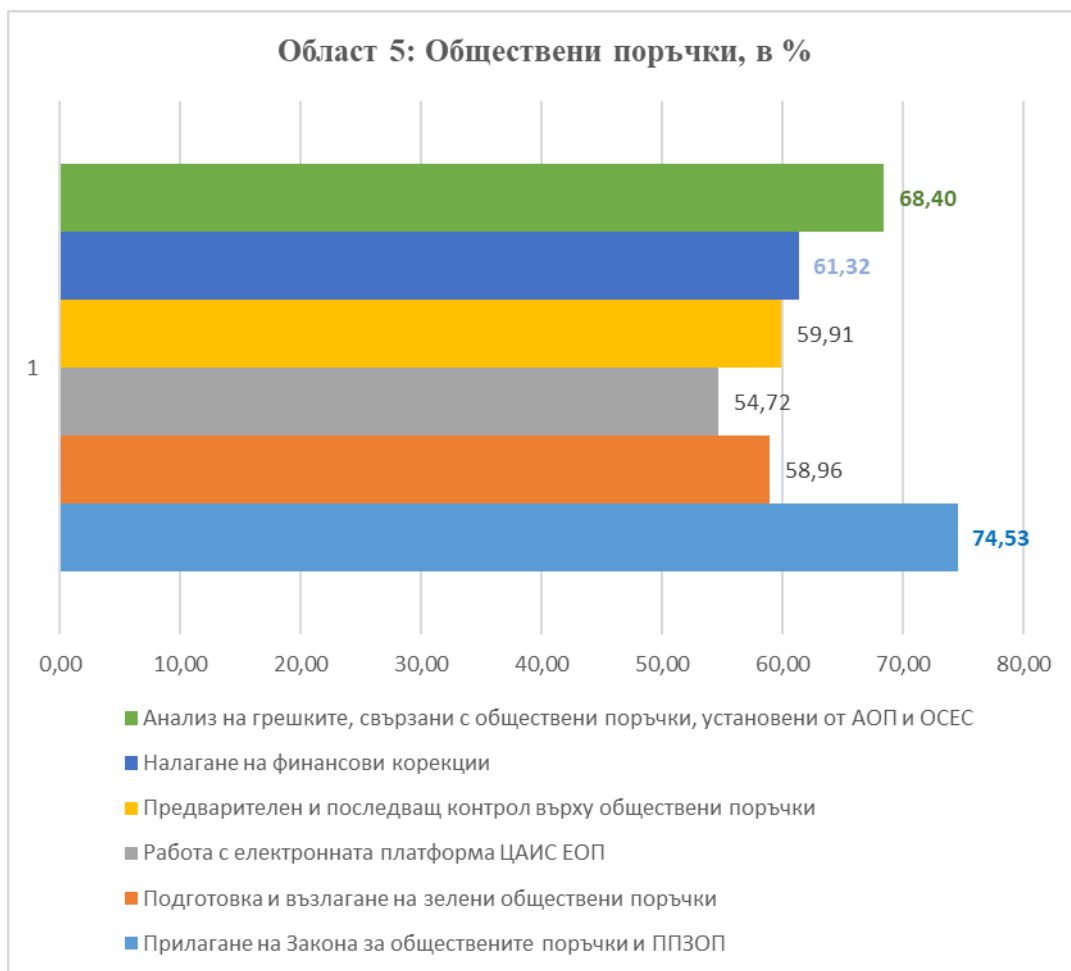
Област 4: Интегриран подход за териториално развитие, в %

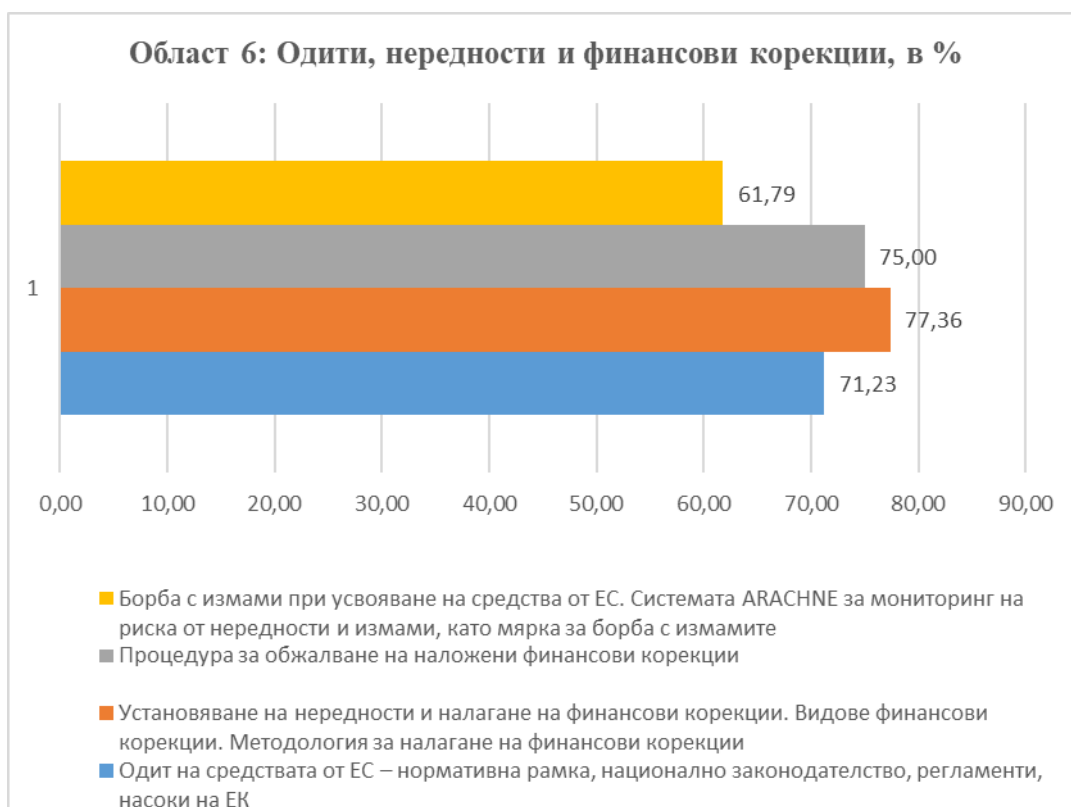
- Регулаторна рамка за изпълнение на интегрирани подходи за териториално развитие
- Стратегическо планиране, приоритизиране, допълване и устойчивост на инвестициите. Идентифициране и адресиране на потребностите на заинтересованите страни
- Формиране и управление на партньорствата за изпълнение интегрираните подходи за териториално развитие
- Взаимодействие със заинтересованите страни
- Разработване и оценка на концепции за ИТИ
- Разработване и оценка на стратегии за BOMP
- Изпълнение на ИТИ/BOMP и осигуряване на интегрирания характер на инвестициите
- Управление на риска при изпълнение на интегрирани подходи за териториално развитие
- Мониторинг при изпълнението на подходите ИТИ и BOMP
- Комуникация и публичност на ИТИ и BOMP

Фиг. 7.

Други теми, отново от съществена необходимост за детайлни познания и умения, са темите свързани с **прилагането на ЗОП, предварителния и последващ контрол** върху обществените поръчки, налагането на **финансови корекции** при нарушаване на нормативната уредба свързана с тях, работата с електронната платформа за ОП ЦАИС. Подготовката на **зелени обществени поръчки**, както и **анализ на грешките**, свързани с ОП, **установени от АОП и ОСЕС** също попадат в обхвата на изискваните теми за обучения за представителите на общините, видно от **Фиг. 8** по-долу.

Фиг. 8.

Фиг. 9.

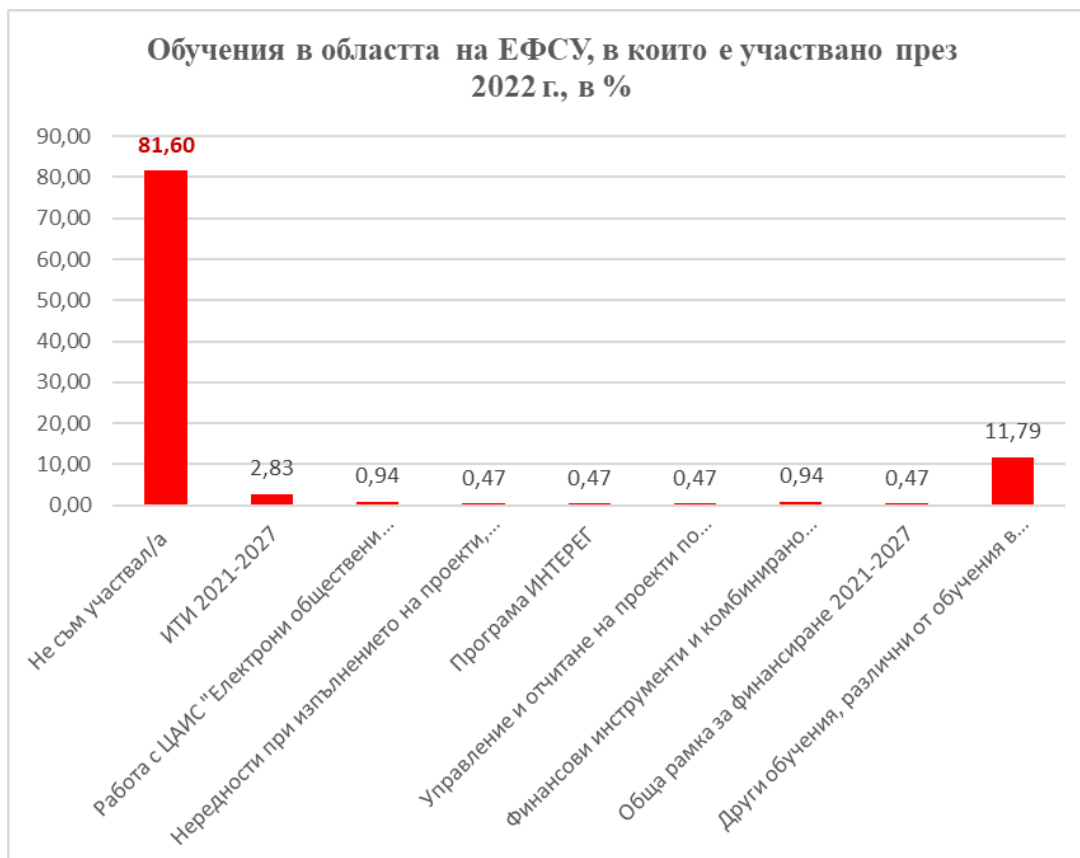
Четири са доминиращите теми посочени в **Област 6** „Одити, нередности и финансови корекции“ (**Фиг. 9.**), като процентното изражение е в рамките от 61.79% до 77.36%.

Фиг. 10.

В **Област 7. „Комуникация и публичност“**, в границите между 75% и 82,08%, анкетираните потвърждават необходимостта от познания и умения свързани с повишаване обществената информираност относно изпълнението на проекти с европейско финансиране за гарантиране на максимална публичност при разходване на средствата.

Помолихме респондентите да посочат обученията в областта на ЕСИФ/ЕФСУ, в които са участвали през изминалата 2022 година, като целта бе да бъде постигнато разнообразие и баланс в темите, като резултатите може да видите на **Фиг. 11:**

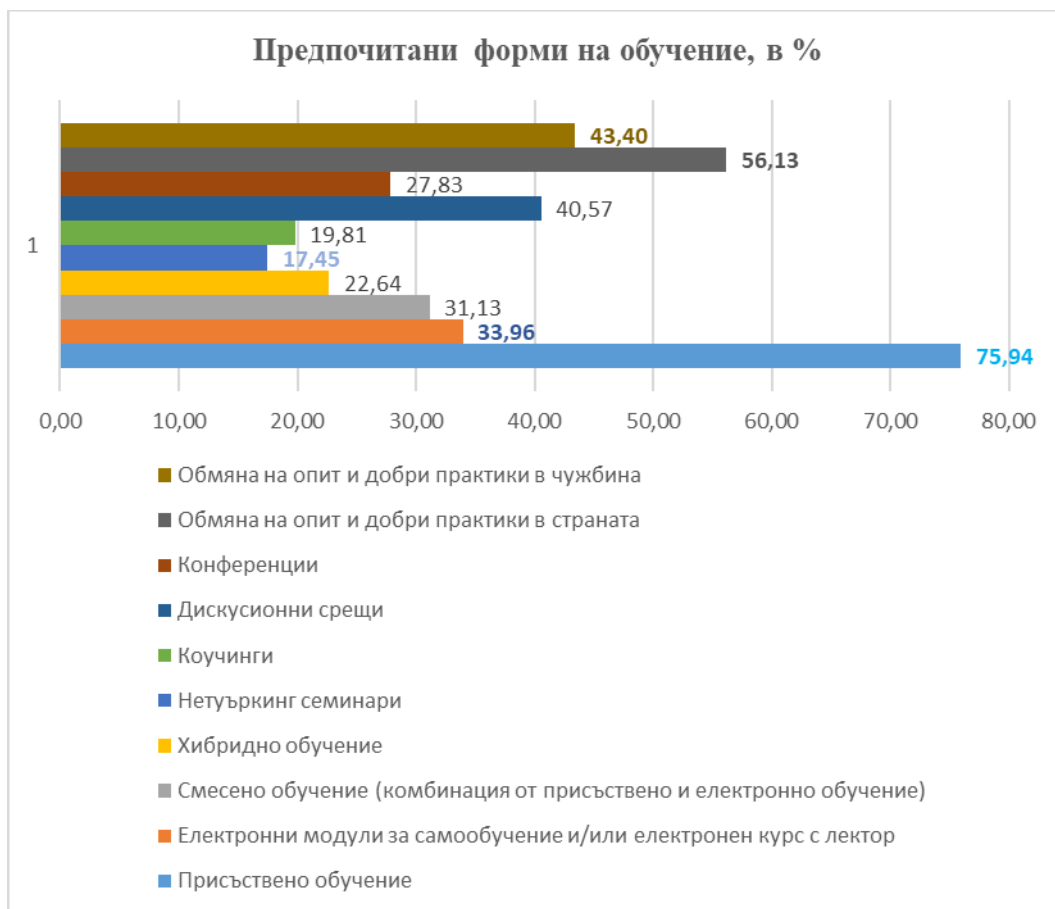
Фиг.11.

Резултатите показват, че повече от 80% от служителите на общините не са участвали в обученията в сферата на ЕСИФ/ЕФСУ през изминалата година!

Предпочитаните 3 форми на провеждане на обученията са показани на **Фиг.12:**

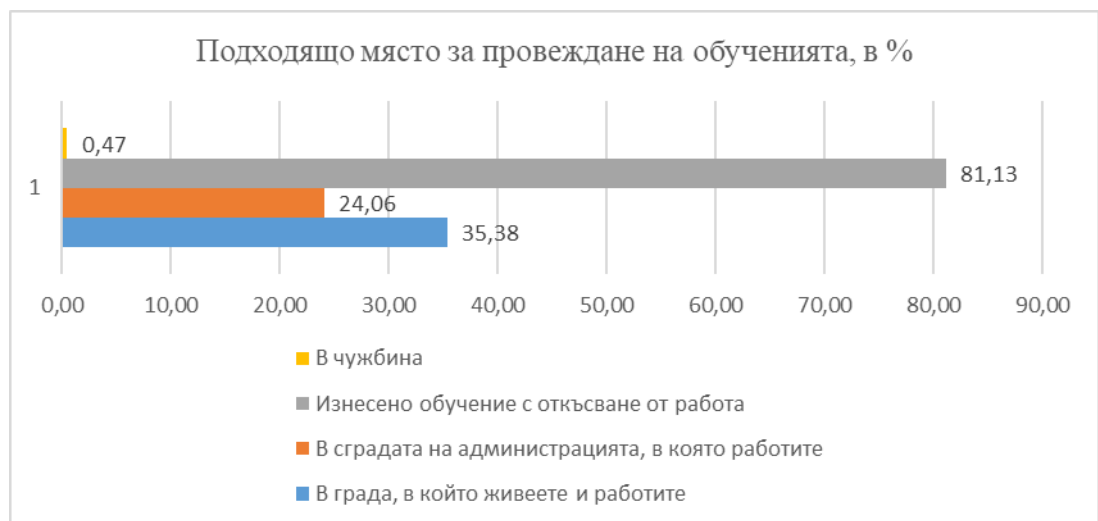
1. Присъствено обучение - **75,94%**
2. Обмяна на опит и добри практики в страната – **56,13%**
3. Обмяна на опит и добри практики в чужбина – **43,40%**

Дискусионните срещи и електронни модули за самообучение и/или електронен курс с лектор са съответно на 4-то и 5-то място с 40,57% и 33,96%.

Фиг. 12.

Служителите от общините посочват **на първо място изнесените обучения с откъсване от работа** като най-подходящи за усвояване на знания и умения (**81,13%**), **35,38%** предпочитат **обученията да бъдат провеждани в града в който живеят и работят**, като на трето място е посочена сградата на администрацията, в която работят – **24,06%** (Фиг. 13).

Фиг.13.

ОБОБЩЕНИЕ

Въз основа на получените данни от респондентите и направения анализ се показва, че служителите на общинската администрация притежават известен опит в работата по проекти, финансирани с европейски средства, който е изграден на базата на предишния програмен период. Въпреки опита си, експертите все още срещат трудности в почти всички етапи на проектния цикъл - от разработването на проектното предложение до отчитането на проекта. Предвид новия програмен период и новите изисквания на ЕС е тревожен фактът, че за изминалата 2022 г. 81,60% от респондентите не са били включвани в подходящи обучения за повишаване на капацитета си в сферата на ЕСИФ/ЕФСУ.

Специализираните теми на представителите на общините за програмен период 2021 – 2027 г. са следните:

1. Европейско законодателство и прилагането на новите регламенти за средствата от Европейските фондове при споделено управление за програмен период 2021-2027 г.
2. Финансовите инструменти и комбинирано финансиране.
3. Националното законодателство.
4. Проектен цикъл – разработване на проект, управление и изпълнение.
5. Обществени поръчки.
6. Държавни помощи.
7. Интегриран териториален подход – всички теми от Област 4.
8. Одити, нередности и финансови корекции.
9. Комуникация и публичност.